

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Illvstrivm Virorum Epistolae, Hebraicae, Graecae et
Latinae, Ad Ioannem Reuchlin Phorcensem virum nostra
aetate doctissimum diuersis temporibus missae**

Reuchlin, Johannes

Hagenoae, 1519

Hessus Capnioni salutem

[urn:nbn:de:bsz:31-270838](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-270838)

IO. REVCH. LIBER SECVND.

supererant nobis, Monasterium Vuestfaliae metropolim, & Traiecten. celebrem in finibus Hollandiae urbem per amicum fidelissimum misi, publice affigenda, quae illic Parisiensium coeptram quoque cantilenam disseminatam ab istis Theologitis audiueram. Vale & me ama. Prid. Kal. Octob. Ex aedibus meis Coloniae.

Ricardus Crocus Ioanni Capnioni
S. D. P.

ADEO te offendi mi Capnion barbaris meis & ineptis literis, ut nequaquam dignum Crocum existimes cui debeas respondere, an potius Tabellarii copia tibi defuit quam ne causari quidem potes, praesertim cum Phorcenses aliqui, qui negotiis S. Spiritus inseruiunt, serio affirmant, non ignorasse te ad nos eos profecturos. Tu mi Capnion, si ullum sit in te amicitiae specimen, non finas me tam diu carere doctissimis & iucundissimis literis tuis, quin facias potius ut de rebus tuis quas feliciter succedere audio certior a te factus inimicos tuos enecem. Tu ut me eum esse putas qui te non modo ueneretur, sed etiam obseruet, hunc quartum THEODORI librum a nobis uersum accipies, in quo honorificam mentionem de te fecimus. Utinam tibi inde honoris aliquid accedere possit. Reliquum est, ut me Rossensi commendes cui si fieri possit, uelim opus Cabalae inscriberes. Quod si feceris, non modo magnificentissimo te munere donabit, uerum etiam rem ipsam tanti faciet quanti alius quisquam nemo. Quartum nostrum rogo diligenter euoluas, admoneasque si quid non usquequaque aduersum uersum sit, quicquid enim erit, tuo iudicio & cadet & stabit. Vale Lipsiae.

Hessius Capnioni Salutem.

VIDI equidem & antea sciebam REVCHLINE doctissime (neque enim sum tam negligens gloriae) quantum isti personati impostores, uel si mauius palliata mendicabula tibi studiisque tuis molesti fuerint, neque ob id querebar meis ad te datis literis in hunc usque diem nihil te respondisse.

EPIS. ILLVST. VIRORVM AD

Sed q̄ cupiebam omnino, uel mutuae scriptionis uicissitudine notus tibi fieri, uel quoquo modo gloriae tuae quam parare te uidebam hoc tam pulchro q̄ iusto certamine calculum quoq; meum, si tibi molestum non uideat̄, addere, & uelut presso pollice subscribere. Postquam uero ita fatisfecisti meo desyderio, ut nō solum alteri eorum, quod magnificiebam, sed utrunq; simul affectus uidear, gratiam ago humanitati tuae multo maximā, quam etiamnum me tibi debere, & antea quidem cognoscebam, cum uiderē tā fortiter te, tamq; animose contra uerae sapientiae & communis studiorum crudelissimos hostes non solum decertare, sed & decernere, remq; agere omnibus post nos seculis memorandam, qui solus contra tantam aduersariorū multitudinem sis ausus in aciem progredi, qui & progressus iam semel atq; iterum uiceris. Ostēdi tuas literas quibusdam hic bonis uiris qui nō minus tuae laudis sūt studiosi, q̄ aduersae factionis inimici. Et etiam, quod adeo mirū tibi non debet uideri, ipsorum quidam Theologiam profitentiū sed non adeo penitus contemnendam sicut istorum qui te malo iudicio condemnare uoluerunt. Sunt enim & hic quoq; boni & mali, ipsi autem illi quos tu non bonos sed inter peiores minus malos appellas, p̄cēnitere uident̄ q̄ Coloniensibus Alinis & circumforaneis nugiuendis ipsi decepti potius q̄ instructi suffragium addiderunt. Sed ipsi uiderint. Tu uincēs. Nos triumphabimus. Id enim futurum nobis polliceris. Sed & tu triumphabis. Latinae ciuitatis senatus iam tibi Triumphum decreuit. Quid uero Gallorum rex, cogit ne exercitumq; tāquam bonae literae sint armorum impetus efugiturae. Non sic impii, non sic. Sed potius Cedant arma togae, concedat laurea linguae. Quid aut̄ si Gotos iterum reuocēt in Italiam, ut perdant omnem literariam supellestem, & ipsi cum suis lituris & uicinis mercatoriis soli sapere uideatur. Nos organa nostra suspēdimus, sedentesq; super flumina Babylonis flebimus dū recordabimur Sion. Postquam uero conuerterit dñs captiuitatē Sion, rursus consolabimur, & uenientes portabimus manipulos & signa nostra cū exultatione. Quorsum uero haec ut scilicet ipsis peculiari poemate eorū uanissimos conatus deriderē. Quid uero emasculatis Gallis cū uiris fortibusē nihil nisi ut temere fortasse

IOAN. REUCH. LIB. SECVND.

semel atq; iterum insultent, tandem uero succumbant, & cristati esse definat. Cum hæc scriberem humanissime Reuchlin, ita sum ad metaphoram delectatus ut statim adderem.

Semiuir insultet Gallus licet at miger illum

Arripit, & superi fert Iouis ante pedes

Iupiter omnipotens Gallum prosterne volentem

In tua sac rilego scandere regna pede

At tu si dubitas Cybelen uiolare sacratam

Pro Gallis Dryudas in tua templa refer.

Non tamen hi

magnæ matris sacerdotes Galli sunt tanquam exectis testibus ad religionem coacti, sed sua spõte personam induiti sub pietatis prætextu latent, ut ipsi in uoluptatibus & delitiis habitantes, miseram & facile istis astutiis credentem plebeculam decipiant, & uelut creditas sibi oues ipsi fures & lupi rapaces, imo insatiabiles deglubât. Hæc aut de malis, non solum illis qui te, sed & omnibus qui ueritatem conuiuentibus oculis aspiciunt dicta sint. Bonis bene sit. Malis aut Deus malefaciat, & deleat memoriam eorum de terra uiuētium. Digni enim sunt qui ab optimis quibusq; odio habeantur, isti non solum omnis sapientiæ persecutores, sed & diuinæ religionis præuāricatores, Deus bone, & tamen non modo non hæretici sed hæreticorum Inquisitores uidelicet hoc facillime inquirunt; quod ipsis semper est in promptu. Quis enim nõ hæreticus sacro sancti Cõcilii statutis refragetur? Verbum intelligis. Verum ego quãtam in me est egregie illis patrocinator; & ita ipsorũ causam agam ut immortales reddam. Sed nunc mihi tempero, citharãq; ut iubes suspendo, & Musis materiã colligo, quæ tametsi iandudũ mihi est collectissima, addet tamen nonnihil istarum rerũ exitus. Coegi nuper iambos quosdam satis feruentes in istos Colonienses Diabologos, ita em̃ tu appellas, & cogam multo plures & omnis generis, tibiq; transmittam, tunc cum tempus erit, magnum enim animum mihi facit q; neq; solus neq; alter futurus sum. Spero em̃ & Huttenum, & Buschium, & Crotum, & Spalatinum, & tuos contra terraneos Philomusum & Melanchthonẽ, & præterea multos mecum futuros huius uictoriæ buccinatores. Et ego quosdam hic Herfurthinenses excitabo, qui mecum istuc tanquam crabrones

E P I S. I L L V S T. V I R O R V M A D

conuolantes ista terriculamenta & monströfissima monstra ita
exagitet, ut requies illis nulla prorsus nec terra nec mari relinqua
tur. Tum Gallos, Francos, Persas, & si quid amplius uspiam est ma
lorum nominum licet inuocent. Agite igitur o uos
Teutones emensi Latialia regna poeta

Vestrum decus uiriliter defendite.

Impia molitur certamina Capniomastix

Tam nobilem ferens inique gloriam

Heu quibus ille odiis, heu quanta exastuat ira

Vir barbarus, uir omnium stultissimus

Quod tibi cum doctis bardo signate cucullo

Hoftrate nate pessimis auguriis

At uos Capnionem Vates defendite uestrum

Vobis comædiam ille primus obtulit. Ego autem quod

reliquū est, mi Reuchline, puto me tibi permagnam debere gra
tiam, & certe non fallor, q̄ genti meæ tam antiquum & quasi ex
chao attuleris praconium, & regem me alludente uoce gentilicia
salutas. Rex igitur sum ego, sed admodum paruo contentus reg
no. Quāto tu asseris, id esset uel imperatori nimium. Laudes autē
tuas tātum abest ut spernam ut eas uel meruisse me uel saltem ui
deri meruisse in tacito sinu gaudeam. Quas ubi primum legi, sta
tim sic exclamaui. Nunc ego non possum displicuisse mihi.

Iudicio tuo non fallor, hoc est mihi tanquam Delphicum oracu
lum. Tu humanissime CAPNION, tibi uelim persuadeas, me
& esse tuum, & nihil esse cui magis applaudem in germania quā
tuæ penè diuinæ gloriæ. Constantinum tuum Spalatinum mihi
monstrauit. Dii boni, satis mirari non potui. Optimū princi
pem bono principi ostendisti. Oro te, data occasione semper ali
quid ad me scribas. Sic enim me uel Endymionis somnium dor
miētem excitabis, & tibi reddes in dies magis obnoxium. Ego his
diebus uxorem duxi homo iuuenis, qui hoc die quo hæc ad te scri
bo, id est octauo Idus Ianuarias, uigefimum octauum annum æta
tis impleo. Quod faustum foelix fortunatumq̄ sit. Dominus cu
stodiat introitum & exitum tuum, & tecum sit in omnibus operi
bus tuis. Sit tibi Dominus turtis fortitudinis a facie inimicorum

IO. REUCHLIN. LIBER SECVND.

tuorum. Sic enim & christiane tibi & simpliciter absq; furo pre-
cor. Vale ex Herphorthia. Anno M. D. XV.

Petreius Aprobacchus Ioanni Reuchlin LL. Doctori S.

NON ESSEM ausus, doctissime Capnion, literis meis po-
tius quàm literis te uiram amplissimum & si quando alias,
nunc maxime occupatum conuenire, nisi id crebro a me
contententi Mutiano nostro Canonico apprime erudito & iuxta
eloquentissimo, obsequendum fuisse censuissem. Ille enim si quid
a me desyderat pro ea qua pollet autoritate non tã rogare quàm
cogere uidetur. Cæterum ut libenter scripsissem quod me Hercu-
le nisi inuita facere Minerua, non facerem inuitus, nihil tñ se scri-
bendum obtulit. Laudare enim ut certe ab omnibus recte sentien-
tibus laudatur, q̄ pro asserenda ueritatis dignitate contra transu-
gam Pepericornum & Pepericorni asseclas nullo uerito discrimi-
ne tam fortiter depugnas, cum adulationis quandam præ se ferre
speciem uidebatur, tum uero mei uiriculas ingenii excedit. Quis
etenim tam præclarū facinus dictis adæquauerit? Adhortari etiã
in tam sancto proposito ut perseueres nolui, q̄ non eram nescius
delirare qui currentem incitent. Illud tamen forte tacendum nõ
fuit, tot tibi è nostratibus studere hoies, de illis loquor quos Dioge-
nes & Esopus paucos esse i balineo respöderunt, cū tñ turba adesset
multa quot alibi terrarū nusq;. Nã ut Mutianū taceã uirū maxia
eruditiõe nec minore facūdia, quorū merito apud generosissimū
sacri Ro. Imperii Principē diuū Fridericū plurimū gratia ualet
& autoritate, cui ad Cæsare eūti, causam tuã impese cõmédauit, ut
Spalatinū & Vrbanū omneis tibi ex literis cognitos, mihiq; ami-
cissimos, ut Crotū Rubianū antistitis aulicū. Ego qui his amicis
meis cõiunctissimus oibus aliis rebus cedo, ne te amãdo inferior
sim efflicti elaboro. Volo etiã tã tibi esse addictus q̄ illis uitæ meæ
testibus, rectoribus, magistris, Quo te noie rogo ut hæc nra qualia
cūq; boni cõsulas, meq; uicissim diligas. Nõ erit aspnabilis amicus
Petreius q̄ nouus. Oēs hoc ueteres tui fuerūt, nec q̄ infimatis, utpo-
te quæ Tritemius & Peutingerus, alter iter palliatos, alter purpura
torū facile doctissimus admittere in amicitia participatū nõ sint
dedignati. Vale decus germanici orbis. Herphorthia.